

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1935.

Andra kammaren.

Nr 7.

Lördagen den 26 januari.

Kl. 2 e. m.

§ 1.

Herr **talmannen** öppnade sammanträdet med följande ord: Mina damer och herrar! Jag har i dag den smärtsamma plikten tillkännagiva, att ledamoten av denna kammare redaktören Anton Wikström avlidit. Med hans bortgång känna vi saknaden av en man, som gjort sig känd för redbarhet, och en man, som pliktroget utförde honom anförtrodda uppdrag såväl i sin hemort som här i riksdagen. Wikström har tillhört kammaren sedan år 1912. Större delen av sin verksamhet i riksdagen ägnade han åt de ärenden, som handläggas av bankoutskottet. Hans intresse för samhällsvårdande arbete i allmänhet gjorde honom jämväl skickad att även på andra områden göra sin insats och föra sina väljares talan.

Vi beklaga hans hastiga bortgång och lysa frid över hans minne.

Detta yttrande åhördes av kammarens ledamöter stående.

Härefter föredrogs följande till kammaren inkomna dödsbevis:

Riksdagsman Anton Wikström, Skellefteå, har avlidit i Stockholm den 26 jan. 1935, intygas.

Stockholm den 26 jan. 1935.

O. Nordlander,

leg. läk.

På hemställan av herr talmannen beslöt kammaren att jämlikt § 28 riksdagsordningen till Konungen ingå med anmälan om den efter herr Wikström inom kammaren uppkomna ledigheten; och blev ett i sådant avseende på förhand uppsatt skrivelseförslag, som upplästes, av kammaren godkänt.

§ 2.

Herr statsrådet *Sköld* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 43, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 1 § 2 mom. och 3 § förordningen den 28 september 1928 (nr 376) om särskild skatt å vissa lotterivinster;

nr 42, med förslag till lag om bekämpande av smittsamma husdjurssjukdomar (epizootilag);

nr 33, med förslag till lag om ändrad lydelse av 11 kap. 8 § strafflagen;

nr 40, med förslag till lag om ändrad lydelse av lagen den 22 februari 1924 (nr 23) angående domstols behörighet i fråga om upptagande av vissa brottmål;

nr 41, med förslag till lag om ändrad lydelse av 11 kap. 28 § giftermålsbalken;

nr 31, med förslag till lag om vissa ekonomiska stridsåtgärder; och

Andra kammarens protokoll 1935. Nr 7.

nr 32, med förslag till lag angående tillägg till lagen den 28 maj 1920 (nr 245) om medling i arbetstvister.

Dessa propositioner bordlades.

§ 3.

I enlighet med därom den 21 i denna månad fattat beslut skulle nu företagas val av tio ledamöter och tio suppleanter i vart och ett av de fem tillfälliga utskott kammaren beslutit tillsätta; och anställdes först val av ledamöter i första tillfälliga utskottet.

Därvid avlämnades 112 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Weijne*,
 » *Sefve*,
 » *Erlander*,
 » *Nyblom*,
 fru *Gillner-Ringenson*,
 herr *Meyerhöffer*,
 fru *Gustafson*,
 » *Eklund*,
 herr *Norén* och
 » *Malmqvist*.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

§ 4.

Härefter företogs val av ledamöter i andra tillfälliga utskottet.

Därvid avlämnades 73 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Cruse*,
 » *Hansson* i Vännäsby,
 » *Svensson* i Landskrona,
 » *Pettersson* i Dahl,
 » *Johansson* i Hälleforsnäs,
 » *Hansson* i Hönö,
 » *Hansson* i Örebro,
 » *Aqvist*,
 » *Eriksson* i Sandby och
 » *Westin*.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

§ 5.

Vidare företogs val av ledamöter i tredje tillfälliga utskottet.

Därvid avlämnades 52 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Andersson* i Malmö,
 » *Thorell*,

herr *Lindberg* i Stockholm,
» *Gustafsson* i Lekåsa,
» *Andersson* i Munkaljungby,
» *Jacobsson*,
» *Nilsson* i Göteborg,
» *Ekman*,
» *Lind* och
» *Werner* i Höjen.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

§ 6.

Vid nu anställt val av ledamöter i fjärde tillfälliga utskottet avlämnades 53 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Lindberg* i Umeå,
» *von Seth*,
» *Landgren*,
» *Mattsson*,
» *Falk*,
» *Gustafsson* i Välsnäs,
» *Frankenberg*,
» *Näslund*,
» *Jonsson* i Haverö och
» *Andersson* i Södergård.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

§ 7.

Herr statsrådet *Vennerström* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 38, angående rätt för löjtnanterna E. V. Ekman och G. O. Friberg samt furiren H. A. Schollin att tillgodoräkna sig viss tjänstetid för placering i lönehänseende;

nr 44, angående bestridande av kostnaderna för installation av ett ångturbinaffregat i kraftcentralen å Kungsholms fort inom Karlskrona fästning; och

nr 30, angående överflyttande från domänstyrelsens till lantförsvarets förvaltning av vissa delar utav kronoparken Åsen invid Uppsala.

Nämnda propositioner bordlades.

§ 8.

Härpå företogs val av ledamöter i femte tillfälliga utskottet.

Därvid avlämnades 50 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista». Av dessa upptogs 49 valsedlar namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Hällgren*,
» *Arneberg*,
» *Fält*,
» *Wallén*,

herr *Johansson* i Djursnäs,
 » *Petersson* i Gärestad,
 » *Englund*,
 » *Nilsson* i Steneberg,
 » *Gustafson* i Dädesjö och
 » *Hansson* i Rubbestad.

Dessa personer hade alltså utsetts till ledamöter i utskottet.

§ 9.

Anställdes val av suppleanter i första tillfälliga utskottet.

Därvid avlämnades 39 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista». Av dessa upptogo 38 valsedlar namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Mårtensson*,
 » *von Seth*,
 » *Bergström*,
 » *Niklasson*,
 » *Persson* i Tidaholm,
 » *Lundell*,
 » *Berg*,
 » *Björling*,
 » *Hermansson* och
 » *Jacobsson*.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

§ 10.

Härefter företogs val av suppleanter i andra tillfälliga utskottet.

Därvid avlämnades 35 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Högström*,
 » *Meyerhöffer*,
 » *Johnsson* i Norrahammar,
 » *Niklasson*,
 » *Karlsson* i Munkedal,
 » *Thorell*,
 » *Persson* i Undersvik,
 » *Ekman*,
 » *Andersson* i Surahammar och
 » *Sefve*.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

§ 11.

Vidare företogs val av suppleanter i tredje tillfälliga utskottet.

Därvid avlämnades 37 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista». Av dessa upptogo 35 valsedlar namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Eklund*,
» *Hansson* i Vännäsby,
» *Andersson* i Falkenberg,
» *Beck*,
» *Ahl*,
» *Westin*,
» *Nordström*,
» *Näslund*,
» *Wiklund* och
» *Gustafsson* i Välsnäs.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

§ 12.

Vid nu anställt val av suppleanter i fjärde tillfälliga utskottet avlämnades 32 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista» och upptagande namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

fru *Nordgren*,
herr *Hagberg* i Malmö,
» *Höglund*,
» *Beck*,
» *Ericsson* i Sörsjön,
» *Petersson* i Gärestad,
» *Gustavson* i Västerås,
» *Malmqvist*,
» *Elmroth* och
» *Jonsson* i Mörbylånga.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

§ 13.

Slutligen anställdes val av suppleanter i femte tillfälliga utskottet.

Därvid avlämnades 38 godkända valsedlar, samtliga med partibeteckningen »Gemensam lista». Av dessa upptogs 37 valsedlar namnen på nedan nämnda personer i följande ordning:

herr *Hansson* i Trollhättan,
» *Olsson* i Staxäng,
» *Norsell*,
» *Pehrsson* i Hörby,
» *Andersson* i Tungelsta,
» *Hansson* i Hönö,
» *Lundbom*,
» *Sandberg*,
» *Johnsson* i Kalmar och
» *Ossbahr*.

Dessa personer hade alltså utsetts till suppleanter i utskottet.

§ 14.

Justerades protokollsutdrag angående de i paragraferna 3—6 och 8—13 här ovan omnämnda valen.

§ 15.

Föredrogos var för sig Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande propositioner; och hänvisades därvid

till statsutskottet propositionen, nr 37, angående förstärkning av andra huvudtitelns anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga; samt

till bevillningsutskottet propositionen, nr 39, angående disposition av vinstmedel hos Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet.

§ 16.

Härefter föredrogos var efter annan följande på kammarens bord liggande motioner; och remitterades därvid

till konstitutionsutskottet motionerna:

nr 251 av herr *Olsson* i Mora *m. fl.*;

nr 252 av herr *Henrikson m. fl.*; och

nr 253 av herr *Bengtsson* i Kullen;

till statsutskottet motionen nr 254 av herr *Nylander*;

till tillfälligt utskott motionen nr 255 av herrar *Nylander* och *Svedman*;

till statsutskottet motionerna:

nr 256 av herr *Nylander m. fl.*;

nr 257 av herr *Olsson* i Gävle *m. fl.*;

nr 258 av herrar *Olsson* i Mellerud och *Erlander*;

nr 259 av herrar *Magnusson* i Kalmar och *Johnsson* i Kalmar;

nr 260 av herrar *Wallerius* och *Olsson* i Mora;

nr 261 av herr *Wallerius m. fl.*;

nr 262 av herr *Linnér m. fl.*;

nr 263 av herr *Linnér*;

nr 264 av herrar *Gustafson* i Dädesjö och *Åqvist*;

nr 265 av herr *Ljunggren m. fl.*;

nr 266 och 267 av herr *Helmström m. fl.*;

nr 268 av herrar *Näslund* och *Sandberg*;

nr 269 av herrar *Olsson* i Staxäng och *Wallerius*;

nr 270 och 271 av herr *Lindmark m. fl.*;

nr 272 och 273 av herr *Meyerhöffer m. fl.*; samt

nr 274 av herr *Olsson* i Mora *m. fl.*

Vid nu skedd föredragning av motionen nr 275 av herr *Bengtsson* i Kullen *m. fl.* hänvisades densamma i vad den avsåge till bankoutskottets handläggning hörande ärenden till detta utskott, i vad den avsåge jordbruksärenden till jordbruksutskottet och i övrigt till statsutskottet.

Härpå föredrogos och remitterades till statsutskottet motionerna:

nr 276 och 277 av herr *Laurén m. fl.*;

nr 278 av herr *Laurén*;

nr 279 och 280 av herr *Lind*;

nr 281 av herr *Nilsson* i Steneberg *m. fl.*;

nr 282 av herrar *Arnemark* och *Lundqvist*;

nr 283 och 284 av herr *Arnemark m. fl.*;

nr 285 av herr *Persson* i Undersvik *m. fl.*;

nr 286 av herr *Anderson* i Norrköping *m. fl.*;

nr 287 och 288 av herr *Eriksson* i Falun *m. fl.*;

nr 289 av herr *Eriksson* i Toftered *m. fl.*;

- nr 290 av herr *Lindmark m. fl.*;
 nr 291 av herr *Lovén m. fl.*;
 nr 292 av herrar *Hagberg* i Malmö och *Andersson* i Falkenberg;
 nr 293 och 294 av herr *Christiernsson*;
 nr 295 av herr *Holmgren*;
 nr 296 av herrar *Holmgren* och *Ekman*;
 nr 297 av herr *Hedlund* i Häste;
 nr 298 av herr *Johansson* i Uppmälby;
 nr 299 av herr *Nilsson* i Hörby *m. fl.*;
 nr 300 av herrar *Lindberg* i Stockholm och *Ekman*;
 nr 301 av herr *Lindberg* i Stockholm *m. fl.*;
 nr 302 av herr andre vice talmannen *Jeppsson m. fl.*;
 nr 303 av herrar *Österström* och *Sandström*;
 nr 304 av herrar *Sandström* och *Österström*; samt
 nr 305 av herr *Wiklund m. fl.*

Motionen nr 306 av herr *Jacobsson m. fl.*, som nu föredrogs, överlämnades i vad den avsåge till bankoutsrottets handläggning hörande ärenden till detta utskott, i vad den avsåge jordbruksärenden till jordbruksutskottet och i övrigt till statsutskottet.

Slutligen föredrogs var för sig övriga på bordet liggande motioner; och hänvisades därvid

till bevillningsutskottet motionerna:

- nr 307 av herrar *Carlström* och *Johanson* i Huskvarna;
 nr 308 och 309 av herr *Nylander*;
 nr 310 och 311 av herr *Ljunggren*;
 nr 312 av herr *Ljunggren m. fl.*;
 nr 313 av herr *Andersson* i Grimbo *m. fl.*;
 nr 314 av herr *Severin*;
 nr 315 och 316 av herrar *Björck* i Kristianstad och *Björklund*;
 nr 317 av herr *Christiernsson*;
 nr 318 av herrar *Pettersson* i Rosta och *Werner* i Höjen;
 nr 319 av herr *Hillgård*; och
 nr 320 av herr *Lithander m. fl.*;

till bankoutsrottet motionerna:

- nr 321 av fru *Nordgren*;
 nr 322 av herr *Mattsson*;
 nr 323 av herr *Severin*;
 nr 324 av herr *Severin m. fl.*;
 nr 325 av herr *Ahl*;
 nr 326 av herr *Arnemark*;
 nr 327 av herrar *Lindskog* och *Hillgård*;
 nr 328 av herr *Ryberg*; och
 nr 329 av herr *Anderson* i Råstock *m. fl.*;

till behandling av lagutskott motionerna:

- nr 330 av herrar *Thorell* och *Lundqvist*;
 nr 331 av herr *Olsson* i Mellerud *m. fl.*;
 nr 332 av herr *Olsson* i Ramsta *m. fl.*;
 nr 333 och 334 av herrar *Brädefors* och *Hagberg* i Luleå;
 nr 335 av herr *Andersson* i Grimbo *m. fl.*;
 nr 336 av herr *Henrikson m. fl.*; och
 nr 337 och 338 av herr *Karlsson* i Grängesberg *m. fl.*;

- till tillfälligt utskott motionen nr 339 av herr *Bengtsson* i Kullen;
till behandling av lagutskott motionerna:
nr 340 av fru *Eklund* och fru *Gustafson*;
nr 341 av herr *Andersson* i Falkenberg *m. fl.*;
nr 342 av herr *Lind m. fl.*; och
nr 343 av herr *Falk*;
- till tillfälligt utskott motionen nr 344 av herr *Pehrsson* i Göteborg;
till behandling av lagutskott motionerna:
nr 345, av herr *Frankenberg m. fl.*; och
nr 346 av herr *Wiklund*;
- till bankoutskottet motionen nr 347 av herr *Eklund*;
- till statsutskottet motionen nr 348 av herr *Andersson* i Dunker *m. fl.*;
- till jordbruksutskottet motionerna:
nr 349 och 350 av herr *Andersson* i Dunker;
nr 351 av herrar *Thorell* och *Olsson* i Staxäng;
nr 352 av herr *Heiding m. fl.*;
nr 353 och 354 av herr *Linnér m. fl.*;
nr 355 av herr *De Geer m. fl.*; och
nr 356—361 av herr *Wallén m. fl.*;
- till statsutskottet motionerna nr 362 och 363 av herr *Wallén m. fl.*;
- till jordbruksutskottet motionerna nr 364—375 av herr *Wallén m. fl.*;
- till statsutskottet motionen nr 376 av herr *Wallén m. fl.*;
- till jordbruksutskottet motionerna:
nr 377—379 av herr *Wallén m. fl.*;
nr 380 av herr *Sandberg m. fl.*;
nr 381 av herr *Andersson* i Grimbo;
nr 382 av herr *Karlsson* i Munkedal *m. fl.*;
nr 383 av herr *Werner* i Höjen *m. fl.*;
nr 384 av herr *Olsson* i Staxäng *m. fl.*;
nr 385 av herr *Hage m. fl.*;
nr 386 av herr *Hagman m. fl.*;
nr 387 och 388 av herr *Osberg*; och
nr 389 av herr *Gustafsson* i Välsnäs;
- till bevillningsutskottet motionen nr 390 av herr *Osberg*;
- till jordbruksutskottet motionen nr 391 av herr *Skoglund m. fl.*;
- till tillfälligt utskott motionerna:
nr 392 av herr *Linnér*;
nr 393 av herr *Wallén m. fl.*;
nr 394 av herr *Nyblom*; och
nr 395 av fru *Eklund*;
- till konstitutionsutskottet motionerna:
nr 396 och 397 av herr *Andersson* i Rasjön *m. fl.*; och
nr 398 av herr *Persson* i Falla *m. fl.*;
- till bevillningsutskottet motionen nr 399 av herr *Lundell*;
- till statsutskottet motionerna:
nr 400 av herr *Hansson* i Rubbestad *m. fl.*;

- nr 401 av herrar *Hedlund* i Östersund och *Johansson* i Bro;
nr 402 av herr *Gustafsson* i Välsnäs *m. fl.*;
nr 403 av herr *Andersson* i Rasjön *m. fl.*;
nr 404 av herr *Bäcklund m. fl.*;
nr 405 och 406 av herr *Hallén m. fl.*;
nr 407 av fru *Nordgren*;
nr 408 av herr *Nyblom*; och
nr 409 av fru *Gustafson m. fl.*;
- till bankoutskottet motionen nr 410 av herr *Lundbom*;
- till statsutskottet motionerna:
nr 411 av herr *Lundbom m. fl.*; och
nr 412 av herr *Flyg m. fl.*;
- till konstitutionsutskottet motionen nr 413 av herr *Flyg m. fl.*;
- till statsutskottet motionerna:
nr 414 av fru *Eklund*;
nr 415 av herr *Hagberg* i Malmö *m. fl.*;
nr 416 av herrar *Linnér* och *Lundell*; och
nr 417 av herr *Wallén*;
- till bevillningsutskottet motionerna:
nr 418 av herrar *Hammarlund* och *Johanson* i Hallagården;
nr 419 av herr *Nyblom*;
nr 420 och 421 av herr *Wallén m. fl.*;
nr 422 av herrar *Wallén* och *Nyblom*;
nr 423 av herr *Wallén*;
nr 424 av herr *Elmroth*;
nr 425 och 426 av herr *Leffler*;
nr 427 av herrar *Brädefors* och *Hagberg* i Luleå;
nr 428 av herr *Lundell m. fl.*; och
nr 429 av herr *Laurén*;
- till bankoutskottet motionerna:
nr 430 av herr *Ericsson* i Sörsjön;
nr 431 av herr *Wallerius*;
nr 432 av herr *Bäcklund*;
nr 433 av herr *Petersson* i Lerbäcksbym;
nr 434 av herr *Andersson* i Tungelsta;
nr 435 av herr *Malmqvist*; och
nr 436 av herr *Gustavson* i Västerås;
- till behandling av lagutskott motionerna:
nr 437 av herrar *Johansson* i Bro och *Olsson* i Närlinge,
nr 438 av herr *Sandström m. fl.*;
nr 439 av herr *Andersson* i Rasjön *m. fl.*;
nr 440 av herr *Osberg*;
nr 441 av herrar *Hallén* och *Vougt*;
nr 442—448 av herrar *Hagberg* i Luleå och *Brädefors*; och
nr 449 av herrar *Brädefors* och *Hagberg* i Luleå;
- till jordbruksutskottet motionerna:
nr 450 av herr *Hällgren*;
nr 451 av herrar *Hammarlund* och *Johanson* i Hallagården;
nr 452 av herr *Gustafsson* i Välsnäs; och
nr 453—458 av herr *Pehrsson* i Bramstorp *m. fl.*;

till bankoutskottet motionen nr 459 av herr *Pehrsson* i Bramstorp *m. fl.*;
 till bevillningsutskottet motionen nr 460 av herr *Pehrsson* i Bramstorp *m. fl.*;
 till jordbruksutskottet motionen nr 461 av herr *Pettersson* i Dahl *m. fl.*;
 till statsutskottet motionen nr 462 av herr *Heiding* *m. fl.*;
 till jordbruksutskottet motionerna nr 463 och 464 av herr *Persson* i Grytte-
 rud *m. fl.*;
 till tillfälligt utskott motionen nr 465 av herr *Beck*;
 till statsutskottet motionen nr 466 av herr *Flyg* *m. fl.*;
 till jordbruksutskottet motionerna:
 nr 467 av herr *Andersson* i Grimbo;
 nr 468 och 469 av herr *Magnusson* i Skövde;
 nr 470 av herr *Strindlund*;
 nr 471 av herrar *Brådefors* och *Hagberg* i Luleå; och
 nr 472 av herr *Andersson* i Dunker;
 till bevillningsutskottet motionen nr 473 av herr *Andersson* i Dunker; samt
 till tillfälligt utskott motionerna:
 nr 474 av herrar *Svensson* i Grönvik och *Pettersson* i Rosta;
 nr 475 av herr *Andersson* i Rasjön *m. fl.*;
 nr 476 av herr *Beck*;
 nr 477 av herr *Nyblom*;
 nr 478 av herr *Nilsson* i Antnäs *m. fl.*;
 nr 479 av herr *Lithander*;
 nr 480 av herr *Wallén*; och
 nr 481 av herr *Osberg*.

§ 17.

Herr talmannen tillkännagav, att förslag uppgjorts till fördelning av de motioner, som hänvisats till behandling av tillfälligt utskott; och var detta förslag, som nu upplästes, så lydande:

Förslag till fördelning av de inom andra kammaren väckta motioner, vilka blivit hänvisade till behandling av tillfälligt utskott.

Till behandling av första tillfälliga utskottet torde få överlämnas motioner av:

herrar *Aqvist* och *Nyblom*, nr 79, angående åtgärder till höjande av filmkulturen *m. m.*;

herr *Erlander* *m. fl.*, nr 245, angående införande i folk- och småskolan av obligatorisk undervisning i hälsovård;

herr *Hagberg* i Malmö *m. fl.*, nr 246, angående hantverkets högre yrkesundervisning;

fru *Eklund*, nr 395, angående undervisningen i teckning vid de allmänna läroverken;

herr *Andersson* i Rasjön *m. fl.*, nr 475, angående en allsidig utredning av vårt lands befolkningsfråga;

herr *Beck*, nr 476, angående förbud mot offentliga nöjeställningar och idrottstävlingar å vissa högtidsdagar.

Till andra tillfälliga utskottet torde få överlämnas motioner av:

herr *Ossbahr*, nr 36, angående åtgärder mot hälsovådligt larm och buller;

herr *Elmroth*, nr 80, angående åtgärder för anläggning av badinrättningar å landsbygden;

herr *Nilsson* i Karlstad, nr 248, angående införande av gemensamma måltidstimmor;

herr *Bengtsson* i Kullen, nr 339, angående ändring av 5 § i kungörelsen angående handel med farmaceutiska specialiteter;

herr *Pehrsson* i Göteborg, nr 344, angående ändring av 2 § i kungörelsen angående handel med farmaceutiska specialiteter;

herrar *Svensson* i Grönvik och *Pettersson* i Rosta, nr 474, angående införande av en övre åldersgräns för bibehållande av och för valbarhet till vissa allmänna uppdrag;

herr *Osberg*, nr 481, angående införande av skyldighet för innehavare av apoteksprivilegium att vid viss ålder avgå med pension.

Till tredje tillfälliga utskottet torde få överlämnas motioner av:

herr *von Seth m. fl.*, nr 247, angående fartygstelegrafisternas utbildnings- och anställningsförhållanden;

herrar *Nylander* och *Svedman*, nr 255, angående nedsättning i fyr- och båkavgifterna för turistfartyg;

herr *Linnér*, nr 392, angående registrering och märkning av vissa motorbåtar;

herr *Nyblom*, nr 477, angående användandet av tråkolsdrivna motorlokomotiv vid statens järnvägar;

herr *Wallén*, nr 480, angående vissa kronan av Stockholms stad debiterade kostnader för gatuarbeten.

Till fjärde tillfälliga utskottet torde få överlämnas motioner av:

herr *Olsson* i Staxäng *m. fl.*, nr 144, angående en mera rättvis beräkning av mindre jordbrukares premier enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete;

herr *Ström m. fl.*, nr 173, angående lösning av vissa bostadsfrågor, ur sociala, ekonomiska och hygieniska synpunkter;

herr *Hermansson*, nr 249, angående den allmänna försäkringsrörelsens organisation och driftmetoder;

herr *Beck*, nr 465, angående understöd åt äldre lantarbetare;

herr *Lithander*, nr 479, angående lämpligheten av att riksdagens ledamöter innehava avlönade uppdrag inom nuvarande eller blivande hel- eller halvstatliga monopoler.

Till femte tillfälliga utskottet torde få överlämnas motioner av:

herr *Wallén m. fl.*, nr 14, angående ett rationellt och vinstgivande tillgodogörande av svenska frukter och bär;

herr *Lithander m. fl.*, nr 65, om beredande av möjlighet att i byggnadsordning för stad införa vissa bestämmelser om brandmur;

herr *Holmström m. fl.*, nr 250, angående utredning rörande katalog- och postorderaffärerna och reglering av den därmed sammanhängande agentverksamheten och kringföringshandeln;

herr *Wallén m. fl.*, nr 393, angående inrättandet av statslotteri;

herr *Nyblom*, nr 394, angående användning av överskott på förefintliga penninglotterier;

herr *Nilsson* i Antnäs *m. fl.*, nr 478, angående skapandet av tekniska och ekonomiska förutsättningar för ökad utskopning av lapplandsmalm över svensk hamn.

Förslaget blev av kammaren godkänt.

§ 18.

Interpellation. Ordet lämnades nu på begäran till herr **Brädefors**, som anförde: Herr talman! Undertecknad ber att få rikta regeringens uppmärksamhet på följande fall av utvisning av en tysk antifascistisk flykting:

Enligt beslut av den 5 oktober 1934 har Kungl. Maj:t fastställt länsstyrelsens i Älvsborgs län beslut att, efter att fortsatt uppehållstillstånd vägrats honom, utvisa tyske flyktingen Karl Polanik, och detta ehuru han icke haft möjlighet att avresa till annat land.

Enligt ytterligare beslut av den 21 december 1934, fastställt av Kungl. Maj:t, skall utvisningen ske till land, där viseringstvång med Tyskland icke förekommer.

För verkställighet av detta beslut har sagda länsstyrelse nu förordnat, att Karl Polanik måndagen den 28 januari skall föras till Göteborg och överlämnas till befälet å franska Lloyds fartyg »Berenezia» för vidarebefordran till Genua, Italien. För beslutets verkställande har också Karl Polanik fredagen den 25 januari tagits i fängsligt förvar av polismyndigheterna i Borås, där han vistats utan att falla myndigheterna till last.

Fastän länsstyrelsens beslut angående verkställigheten av Karl Polaniks utvisning icke till bokstaven strider mot Kungl. Maj:ts beslut, är det dock uppenbart, med tanke på de i Italien rådande politiska förhållandena, att denna utvisning realiter betyder en utlämning till de tyska myndigheterna. Förutom det faktum, att det också i Italien råder ett fascistiskt styrelsesätt och att Italien hittills icke visat sig ge asylrätt åt antifascistiska flyktingar utan tvärtom utlämnat sådana, måste vidare beaktas, att det i länsstyrelsens beslut anföres, att Polanik i Italien icke får söka eller antaga arbete. Vad detta betyder för en antifascistisk flykting — då ju den internationella Röda Hjälprörelse, som i andra länder svarar för antifascistiska flyktingars försörjning, i detta land är förbjuden — är lätt att förstå. Polanik kommer förr eller senare att bli utlämnad till Tyskland, där han enligt anklagelseakt, som i avskrift befinner sig hos Röda Hjälpens centralstyrelse i Stockholm och i original hos Polanik själv, är anklagad för »förberedelse till högförräderi».

Jag hemställer, att med anledning av ovanstående till statsrådet och chefen för justitiedepartementet få framställa följande frågor:

1. Är det med regeringens medgivande den antifascistiske flyktingen Karl Polanik på detta sätt utlämnas till fascistiska myndigheter med uppenbar risk att vidare bli utlämnad till Tyskland, där han har att vänta högt straff för politisk verksamhet?

2. Om icke, är regeringen beredd att omedelbart och med den snabbhet fallet kräver vidtagna erforderliga åtgärder för att hindra denna utlämning, som enligt min mening är ett brott mot asylrätten, samt tillse att Karl Polanik, med undanröjande av alla förutvarande beslut i ärendet, beredes uppehållsrätt i landet?

Ifrågavarande anhållan bordlades.

§ 19.

Till bordläggning anmäldes:

statsutskottets utlåtanden:

nr 12, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förstärkning av fjärde huvudtitelns anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga; nr 13, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förstärkning av

åttonde huvudtitelns anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga; och

nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förstärkning av femte huvudtitelns anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga; samt

jordbruksutskottets memorial, nr 2, i anledning av remiss från andra kam-maren av väckt motion angående importförbud för utländsk potatis.

§ 20.

Justerades protokollsutdrag.

§ 21.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr <i>Johansson</i> i Tväråselet	under	3	dagar fr. o. m. den	27	jan.,
» <i>Hermansson</i>	»	6	» » »	27	»
» <i>Meyerhöffer</i>	»	6	» » »	27	»
» <i>Lithander</i>	»	7	» » »	31	»
» <i>Andersson</i> i Lindome	»	8	» » »	31	»
» <i>Pehrsson</i> i Göteborg	»	8	» » »	2	febr.,
» <i>Pettersson</i> i Dahl	»	5	» » »	29	jan.,
» <i>Åqvist</i>	»	4	» » »	28	»
» andre vice talmannen <i>Jeppsson</i>	»	6	» » »	28	»
» <i>Osberg</i>	»	6	» » »	28	»
» <i>Sefve</i>	»	7	» » »	30	»
» <i>Österström</i>	»	8	» » »	26	»
» <i>Pehrsson</i> i Hörby	»	4	» » »	28	»
» <i>Mattsson</i>	»	6	» » »	28	»
» <i>Holmgren</i>	»	3	» » »	31	»
» <i>Weijne</i>	»	2	» » »	28	»
» <i>Ryberg</i>	»	5	» » »	28	»
» <i>Nilsson</i> i Steneberg	»	6	» » »	28	»
» <i>Henrikson</i>	»	5	» » »	28	»
» <i>Larsson</i>	»	5	» » »	28	»
» <i>Nilsson</i> i Karlstad	»	6	» » »	30	»
» <i>Lundbom</i>	»	3	» » »	28	»
» <i>Lundell</i>	»	5	» » »	28	»
» <i>Hansson</i> i Hönö	»	5	» » »	30	»
» <i>Johansson</i> i Krogstorp	»	6	» » »	28	»
» <i>Norsell</i>	»	6	» » »	28	»
» <i>Liedberg</i>	»	5	» » »	28	»
» <i>Olsson</i> i Blädinge	»	10	» » »	30	»
» <i>Andersson</i> i Munkaljungby	»	5	» » »	28	»
» <i>Falk</i>	»	3	» » »	28	»
» <i>Andersson</i> i Falkenberg	»	5	» » »	28	»
» <i>Hammarlund</i>	»	5	» » »	31	»
» <i>Jonsson</i> i Haverö	»	5	» » »	30	»
» <i>Olovson</i> i Västerås	»	3	» » »	27	» och
» <i>Johansson</i> i Djursnäs	»	2	» » »	27	»

Slutligen beviljades herr *Pehrsson* i Bramstorp ledighet från riksdagsgöromålen under 4 veckor fr. o. m. den 27 jan. på grund av ingivet sjukbetyg, så lydande:

Riksdagsmannen Axel Pehrsson, Bramstorp, är på grund av sömnlöshet och överansträngning i behov av 3 à 4 veckors vila, intygar.

Trälleborg den 20 januari 1935.

H. Lavesson,
leg. läk.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 3.45 e. m.

In fidem
Per Cronvall.

Tisdagen den 29 januari.

Kl. 3 e. m.

§ 1.

Justerades protokollen för den 22 och den 23 innevarande januari.

§ 2.

Herr statsrådet *Wigforss* avlämnade Kungl. Maj:ts proposition, nr 45, med förslag till lag angående upphävande av gällande stadganden om solidariska bankbolag.

Denna proposition bordlades.

§ 3.

Föredrogos var för sig följande Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande propositioner; och hänvisades därvid

till bevillningsutskottet propositionen, nr 43, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 1 § 2 mom. och 3 § förordningen den 28 september 1928 (nr 376) om särskild skatt å vissa lotterivinster;

till jordbruksutskottet propositionen, nr 42, med förslag till lag om bekämpande av smittsamma husdjurssjukdomar (epizootilag); samt

till behandling av lagutskott propositionerna:

nr 33, med förslag till lag om ändrad lydelse av 11 kap. 8 § strafflagen;

nr 40, med förslag till lag om ändrad lydelse av lagen den 22 februari 1924 (nr 23) angående domstols behörighet i fråga om upptagande av vissa brottmål; och

nr 41, med förslag till lag om ändrad lydelse av 11 kap. 28 § giftermålsbalken.

Vid remiss av
propositionen
nr 31.

Vid härpå skedd föredragning av propositionen, nr 31, med förslag till lag om vissa ekonomiska stridsåtgärder yttrade:

Herr **Lindman**: Herr talman! Den föreliggande kungl. propositionen med förslag till lag om vissa ekonomiska stridsåtgärder berör ju en fråga, som utgjort huvudföremålet för den offentliga uppmärksamheten under det senaste årtiondet. Det har tagit en rundlig tid innan vi kommit så långt, att ett re-

Vid remiss av propositionen nr 31. (Forts.)

geringsförslag ligger på riksdagens bord. Jag erinrar om, att det var på hösten 1929, som den utredning igångsattes, vilken sedermera fullföljdes av den s. k. trettonmannakommisionen.

Jag skall emellertid icke nu fördjupa mig i frågans förhistoria, lika litet som jag har för avsikt att ingå i någon detaljgranskning av förslaget. Jag har så mycket mindre anledning att göra detta sistnämnda som den meningsriktning jag företräder kommer att motionsledes utveckla sina erinringar och önskemål, men så mycket anser jag mig emellertid redan nu böra säga, att lagförslaget i sin nuvarande utformning, sådant det ligger på riksdagens bord, icke leder till den sanering, den pacificering av arbetsmarknaden, som vi eftersträva. Under sådana förhållanden blir utskottsbehandlingen av den allra största betydelse, och jag vill uttala den förhoppningen, att förslaget, när det från utskottet återkommer till kamrarna, måtte kunna föreligga i ett sådant skick, att det erbjuder en god och betryggande lösning av denna fråga.

Herr Olsson i Närlinge: Herr talman! Det är med tillfredsställelse som jag och många med mig konstaterar, att frågan om neutralitetskydd för tredje man vid ekonomisk konflikt nu äntligen kommit så långt att den kunnat föreläggas riksdagen för avgörande.

Man kan ju inte säga, att vi förhastat oss i vårt land, när vi ge oss in på viktiga områden för att lagstifta. Denna fråga har varit under utredning i över fem år, och ändå har det sedan lång tid tillbaka legat så att säga i luften, att striderna på arbetsmarknaden måste regleras på något sätt, om Sveriges folk skall kunna behålla känslan av att leva i ett rättssamhälle. Rättslösheten är allt för uppenbar för att de stridande parterna skola få ha så fria händer som hittills. Makten har missbrukats, det är inte tu tal om den saken, och många oskyldiga ha bringats i svårigheter genom de hänsynslösa stridsmetoderna trots att de inte önska något hellre än att driva sin verksamhet i lugn och ro utan partitagande i tvister, som de inte haft någon anledning att blanda sig i och därför inte bort mot sin vilja dragits in i. Även om många berättelser om övergrepp, som passerat genom tidningarna, visat sig överdrivna, återstår dock tillräckligt mycket för att fullt motivera ett kraftigt ingripande i lagstiftningsväg.

Det är ganska naturligt, att meningarna kunna vara delade om denna lagstiftnings omfattning, och jag skall för min del icke vid detta tillfälle uttala mig närmare om den saken. Jag är övertygad om att de olika synpunkter, som komma att framföras i motioner under utskottsbehandlingen, skola tagas under grundligt övervägande innan förslaget återkommer till kammaren.

En sak vill jag emellertid redan nu kraftigt understryka, nämligen att det med särskild omsorg bör tillses, att lagparagraferna få sådan utformning, att de kunna *effektivt tillämpas*. På den punkten tycker jag för övrigt, att *alla*, som överhuvud taget vilja ha ordning på området, borde kunna vara överens. Från denna synpunkt anser jag mig för närvarande närmast ha anledning att fästa uppmärksamheten på *behörighetsreglerna*. Det är enligt min mening nödvändigt, att bestämmelserna om rätten att vidtaga stridsåtgärder av det slag, som trettonmannakommisionen kallade massåtgärd, givas en form, som möjliggöra en likartad och verksam tillämpning. Jag tror lagrådet har rätt i sin förmodan, att det stora flertalet av dem som beröras av lagen, lojalt ställa sig den till efterrättelse. Med kännedom om vad som hittills förekommit allt emellanåt måste man dock räkna med att det även finns element, som med all sannolikhet inte skola draga sig för att bryta mot lagen, om de finna sig kunna göra detta utan kännbara följder.

Jag fruktar, att med den utformning behörighetsreglerna erhållit i Kungl.

Vid remiss av propositionen nr 31. (Forts.)

Maj:ts förslag utan garantier för utdömda skadestånd och utan straffsanktioner, föreligger stor risk för missbruk av möjligheten att företaga massåtgärder. Fronderande grupper inom den fackliga rörelsen skulle behålla större delen av sin rörelsefrihet och mindre nogräknade parter skulle kunna bilda särskilda stridsformationer, som skjutas fram, när man vill att yxan skall gå men inte själv vågar hålla i skaftet.

Om dylika sammanslutningar utan ansvar och naturligtvis utan ekonomiska tillgångar tillåtas husera fritt, föreligger fara att de förfördelade i många fall bli i det närmaste lika rättslösa som förut.

En annan punkt, som jag också vill kraftigt trycka på vid detta tillfälle, är utformningen av begreppet skyddsarbete, som intagits i 10 § i det föreliggande lagförslaget. Enligt propositionen skall till skyddsarbete hänföras arbete, som icke kan anstå utan fara för människor eller för skada å byggnader eller andra anläggningar, fartyg, maskiner, husdjur och dylikt. Trettonmannakommissionen hade till skyddsarbete hänfört arbete, som intet kunde anstå utan fara för människor eller för skada på byggnader eller andra anläggningar, husdjur, mogen gröda, maskiner, varulager eller dylikt. Kungl. Maj:t tycks huvudsakligen ha vidtagit den förändringen, att »mogen gröda» tagits bort och »fartyg» ditsatts i stället.

Jag har för all del ingenting emot, att fartyg tages med, men jag vill samtidigt med bestämdhet framhålla, att mogen gröda icke bör utelämnas. Det är, såvitt jag förstår, knappast någonting, som med större skäl kan hänföras till skyddsarbete än bärgning av mogen gröda. Om denna får förstöras, är detta i hög grad stötande för rättsmedvetandet hos allt landsbygdens folk. Om bärgning av mogen gröda icke ens skulle få utföras såsom skyddsarbete, bleve arbetsgivaren här utsatt för en pressning, som sällan har sitt motstycke på andra områden. I vissa fall skulle han stå inför alternativet att antingen gå med på vilka fordringar som helst eller omedelbart se sig ställd inför utsikten att ekonomiskt ruineras. Den allmänna, nationella skada, som i stor utsträckning förstörd skörd vid en allmän konflikt skulle innebära, bör icke heller förbises.

Jag skall nöja mig med dessa anmärkningar på detta stadium av frågans behandling. Som förslaget nu föreligger, kan jag för min del icke känna mig tillfreds med detsamma. Men jag vill sluta med att uttala en förhoppning att utskottsbehandlingen skall leda till ett resultat, som bättre överensstämmer med vad man har anledning vänta och även måste fordra av denna lagstiftning.

Herr Olsson i Stockholm: Herr talman! Jag finner det nödvändigt att redan nu vid föreliggande remiss av denna Kungl. Maj:ts proposition anföra några synpunkter i fråga om lagstiftning mot fackföreningsrörelsen.

Jag har också för avsikt, herr talman, att framställa ett yrkande om 20 dagars motionstid för detta speciella ärende.

Under tidernas lopp har lagstiftning mot arbetarrörelsen framskymtat vid flera olika tillfällen. En del rena klasslagar ha också blivit genomförda. Den s. k. Åkarpsslagen är av mycket gammalt datum, medan lagarna om kollektivavtal och arbetsdomstol tillhöra den senaste tidens lagprojekt. Det har emellertid inte saknats förslag till lagar, som haft ungefär samma innehåll som den nu av regeringen föreslagna. Riksdagen har dock avvisat dessa såsom varande olämpliga och principiellt oriktiga. En erinran om arbetarrörelsens ställning till olika lagförslag, vilka riktat sig speciellt mot fackföreningsrörelsen, kan här vara på sin plats.

När den s. k. Åkarpsslagen genomfördes i riksdagen år 1899, så fanns en-

Vid remiss av propositionen nr 31. (Forts.)

dast en arbetarrepresentant i denna kammare, nämligen Hjalmar Branting. Lagen genomfördes med 108 röster mot 93. Efter beslutet reserverade Hjalmar Branting sig till protokollet och yttrade följande: Jag skall be att få till protokollet anteckna min reservation mot det nyss fattade beslutet, varigenom kammarens majoritet på nytt har visat vad för slags samverkan med arbetarklassen som från det hållet är att vänta.

Hjalmar Brantings ord till protokollet vid denna riksdag äro som skrivna för i dag. Här ha under den senaste tiden talats många och vackra ord om detta samarbete, och nu står man i begrepp att till utskottet remittera ett förslag, som kommer, därest det upphöjes till lag, att förkväva fackföreningsrörelsen.

Vid 1904 års riksdag hade den socialdemokratiska gruppen ökats till fyra ledamöter, samtliga säkerligen mycket aktade och uppskattade ledamöter av denna kammare. Dessa motionerade om Åkarpslagens upphävande, och under debatten om denna fråga yttrade Hjalmar Branting bland annat följande:

»Vi hava i motionen sagt, att denna lagstiftning vänder sin udd mot syftet att uppehålla solidariteten bland arbetarna...

Det kan icke nekas till, att här föreligger en klasslagstiftning. Om man går till den motivering, som återopas av 1899 års lagutskott och varur vi anfört utdrag i vår motion, så finner man uttalanden om, att staten bör stävja det 'ofog', som bedrivs av fackföreningar, strejkledningar och agitatorer och skydda de 'välsignade' arbetarna. Den som i dessa uttalanden icke hör, hur klassintresset skorrar fram, har ett mycket klen t öra för dylika ting, eller också gör han sig frivilligt döv.

Det finns säkert många här i kammaren, som mena, att klasskampen skall kunna utjämnas och klassmotsättningarna alltmera försvinna. För min del hör jag icke till dessas antal. Jag tror att denna klasskamp måste kämpas igenom, så länge de sociala förhållandena äro sådana att de skapa fram klasser med skilda intressen och sätta dem emot varandra.»

Ja, så yttrade Hjalmar Branting vid detta tillfälle. Det var ord, som ha sin stora aktualitet just nu.

År 1905 framfördes ett förslag till lag, som i stora drag påminner om det nu föreliggande, fast i betydligt blygsammare former. Under den diskussion, som följde, yttrade Branting följande: Man måste ju säga sig, att det är i högsta grad odiöst att på detta sätt utskilja vissa grupper av en klass och ställa dem, grupperna, under en speciell undantagslagstiftning, binda dem hårdare än den allmänna lagen binder samtliga svenska medborgare i och utom arbetsavtalsförhållandet.

Detta lagförslag föll också i riksdagen. Av detta framgår, att socialdemokraterna tidigare under Brantings ledning voro principiella motståndare till lagar av den art, varom det nu är fråga.

Under de senaste åren har man speciellt från högerhåll fört en rent otrolig hets mot fackföreningsrörelsen och i samband därmed krävt lagar, som skola förhindra de fackliga organisationernas rörelsefrihet. Det är således ganska uppenbart vad man från detta håll vill och syftar till. »Den som inte hör hur klassintresset skorrar fram, har ett mycket klen t öra», sade Branting. Alldeles tydligt är, att den stämning, som nu konstruerats fram, bottnar i ganska öppna politiska motiv. Som bekant har högerpartiet inte nöjt sig med det nu föreliggande förslaget utan kräver mera både i fråga om denna lagstiftning och andra riktade mot fackföreningsrörelsen. Denne politiske gluff-gluff blir aldrig nöjd.

Det socialdemokratiska partiet försöker att segla med. Någon jämförelse

Vid remiss av propositionen nr 31. (Forts.)

med Brantings uppfattning i hithörande frågor och den nuvarande statsministerns, herr Per Albin Hansson, kan inte göras. Branting ansåg, att han kämpade för demokratien, då han sökte förhindra klasslagstiftning mot de fackliga organisationerna. Hans efterträdare statsminister Per Albin Hansson säger sig företräda demokratien, då han nu tillsammans med sina kolleger i regeringen framlägger just en dylik klasslagstiftning och en lagstiftning av betydligt djupare innebörd än vad fallet varit tidigare. Situationen är sannerligen en smula grotesk, men det blir så när man skall försöka spela Mussolini i ett »demokratiskt» samhälle.

Arbetarna, herr talman, ha inte kunnat ändra uppfattning. Deras fackliga organisationer äro alldeles desamma nu som fordom till sitt innehåll. Visst ha de växt ut och blivit betydligt starkare, men därför ha inga sådana övergrepp skett, som högerpressen och högerns agitatorer sökt göra gällande. Fackföreningsfolkets stora massa vet också mycket väl vad som nu sker. Därför ha protesterna varit livliga. Nu som tidigare står frågan inte bara praktiskt utan också principiellt. Några särskilda klasslagar vill man från arbetarhåll icke veta av. Skulle det nu föreliggande lagförslaget bli godkänt, så tvingas de fackliga organisationerna att vidtaga åtgärder, som inrikta deras framträdande på ett helt annat sätt än hittills. Deras verksamhet rörande avtalsregleringar kommer med all sannolikhet att skjutas i bakgrunden, beroende på lagstiftningsingripandet, och en mera öppen politisk verksamhet att skjutas fram. Redan under diskussionen om kollektivavtalslagen skyntade detta fram, och det har gjort det i ännu högre grad under den diskussion, som följt på de olika utlåtandena om »lag mot vissa ekonomiska stridsåtgärder». Arbetarna kunna naturligtvis inte finna sig i att deras organisationer spolieras och förintas. Därför komma de också att uppbjuda alla krafter för att förhindra de nu föreliggande lagstiftningsplanerna.

Att det utskott, dit remissen nu går, skulle taga hänsyn till dessa synpunkter är väl föga troligt. Frågan har väl redan på förhand blivit avgjord. Den står förmodligen först på det P. M., som bondeförbundets ledare, herr Pehrsson i Bramstorp, talade om under remissdebatten. Fackföreningsrörelsen har blivit en bricka i det politiska spel, som under de senaste åren gått under namn av kohandel. Men därmed är man inne på synnerligen farliga vägar, som riksdagen borde betänka sig två gånger innan den beträder. Ett samhälle kan inte ostraffat stifta lagar mot den ena halvan av nationen. Och ännu farligare är detta då det sker under en falsk skylt, såsom nu, genom tal om »samförstånd» och »demokrati».

Frågan är sålunda utomordentligt allvarlig. Det föreliggande materialet är därtill mycket omfångsrikt. På grund av detta tillåter jag mig föreslå, att riksdagen måtte besluta att för denna speciella fråga bevilja 20 dagars motionstid.

Från det parti jag tillhör kommer det icke att ges någon som helst anslutning till det föreliggande lagförslaget. Då herr Lindman ville låta påskina, att det är så synnerligen bråttom med frågans avgörande, kan det ju erinras om, att när det gäller sociala reformer, ha utredningar om dessa kunnat pågå nästan en halv mansålder, innan man varit färdig att framlägga förslag. Det är ingen brådska med att genomföra denna lag. Är det så, att man från olika håll anser den nödvändig, låt dem då ännu en gång titta på saken grundligt och få den väl utredd. Vi äro inga anhängare av dylika lagförslag.

Herr Andersson i Rasjön: Herr talman! Liksom de första talarna i dagens debatt vill jag uttala min tillfredsställelse över att detta lagförslag har framlagts. Att en proposition av dylik innebörd framkommit och att den frambu-

Vid remiss av propositionen nr 31. (Forts.)

rits av en socialdemokratisk regering innebär en mycket stor seger för dem, som alltid hävdad, att de ekonomiska organisationerna vid sina stridsåtgärder böra underordnas rättskraven. Det skulle ha varit otänkbart bara för ett par tre år sedan, att en proposition sådan som denna kommit fram ifrån en socialdemokratisk regering, och i den omständigheten, att så nu skett, ser jag ett tecken på den vilja till samförstånd, som så många gånger deklarerats från den nuvarande statsministerns sida.

Tillfredsställelsen över att saken bragts å bane fördunklas dock i någon mån därav, att det föreliggande förslaget icke är i allo tillfredsställande ur de synpunkter jag företräder. Lagskyddet borde ha kunnat utsträckas att omfattas åtskilliga andra områden, och effektiviteten av lagstiftningen borde ha säkrats på ett bättre sätt än som skett. Den föreliggande frågan är så grundligt genomdiskuterad, att man vet ungefär, var de ömma punkterna äro. En föregående talare har pekat på behörighetsreglerna och möjligheterna att få tillräcklig garanti för lagens efterlevnad. Jag vill peka på ett par andra svaga punkter, nämligen skyddet för arbetsvilliga och möjligheterna att genom massåtgärder tvinga personer ut ur eller in i organisationer. Det är förnämligast i dessa hänseenden jag anser, att det föreliggande förslaget icke täcker de behov, som enligt min mening böra täckas genom en dylik lagstiftning.

Nu kan man visserligen säga, att här som på så många andra områden kan man taga ett steg i sänder. Man kan nöja sig med att till en början få lagstiftningens ram uppdragen och sedan foga in nya bestämmelser i den mån lagstiftningen växer in i opinionen och behov av förbättringar yppa sig. Ja, det må vara sant, men man kan icke ge efter för detta betraktelsesätt så mycket, att lagstiftningen förlorar all effekt. Det har många gånger i andra sammanhang talats om risken att stifta lagar, som icke leda till avsett resultat, lagar som icke efterföljas och genom vilka man icke når vad man åsyftat. Förden skull är det angeläget, att denna lagstiftning redan från början ges en sådan räckvidd, att den verkligen blir till det skydd man avsett för de parter, som behöva detsamma.

I varje fall föreligga nu goda möjligheter till jämkningar och förbättringar i det framlagda förslaget, då ett parallellförslag varit underställt myndigheternas granskning och även varit föremål för lagrådets uppmärksamhet. Det förefaller mig därför, som om det funnes stora utsikter till att utskottsbehandlingen skall ge ett resultat, som är acceptabelt även ur de synpunkter jag företräder. Jag föreställer mig, att vad som förts fram i propositionen icke är att betrakta som regeringens sista ord, och hoppas, att det skall finnas jämkningsmöjligheter även i de avgörande punkterna. I den mån så är fallet, ha vi ju ytterligare utsikter att kunna gå fram på den samförståndsväg, som vi alla böra vara intresserade av att följa.

Herr Bengtsson i Kullen: Herr talman! Jag vill uttala den förhoppningen, att det föreliggande lagförslaget genom omarbetning i utskottet och i kamrarna får ett sådant utseende, att det verkligen blir en effektiv lagstiftning på här ifrågavarande område och icke blott och bart en lagstiftning på papperet. Det är enligt min mening ingen lagstiftning, som är mera befogad för närvarande än just denna, och det kan aldrig bli någon ordning och reda eller någon lycka i ett land, om det icke ordnas så, att folk som vill arbeta också får ett sådant skydd, att det kan utöva sin gärning. Sådana förhållandena äro kunna de icke få vara i längden. Landet är verkligen uttröttat på att se, huru det nu ideligen och ideligen förfäres härvidlag. Det måste bli ett slut på fackför- eningstyraniet. Det måste bli så, att landet styres genom goda lagar och icke genom påbud från fackföreningarna eller med andra ord från L. O.

Vid remiss av propositionen nr 31. (Forts.)

Hans excellens herr statsministern **Hansson**: Herr talman! Den sakliga granskning utav regeringens förslag och utav de motioner, som med anledning av detsamma komma att väckas, vilken skall äga rum inom andra lagutskottet, får väl ge svar på frågan, i vilken mån regeringsförslaget motsvarar kravet på effektivitet. Det är självklart, att när regeringen framlagt förslaget har det skett i den bestämda övertygelsen, att förslaget i den utformning, det fått i den kungl. propositionen, motsvarar alla de anspråk man kan ställa på en effektiv lag inom ett visst begränsat område.

Vad här har yttrats av herr Olsson i Stockholm rörande Hjalmar Brantings och fackföreningsrörelsens ställning föranleder mig icke till några särskilda utläggningar. Jag tror, att jag känner Hjalmar Brantings åsikter bättre än den ärade talaren, och jag är alldeles förvissad om, att därest Hjalmar Branting suttit i denna kammare i dag, det mellan honom och det socialdemokratiska partiet icke skulle funnits någon meningsskiljaktighet. När herr Olsson i Stockholm gör anspråk på att företräda fackföreningsrörelsen, får han ursäkta, om man har litet svårt att hålla sig riktigt allvarlig. De stora ansträngningar, som gjorts från det håll han företräder för att mobilisera en opinion inom fackföreningarna ha lett till ganska ringa resultat. Jag är fullkomligt medveten om att det inom fackföreningsrörelsen finns en oro för varje lagstiftning på detta område. Man är icke säker på att en sådan lagstiftning i sin utformning och sin tillämpning erhåller den opartiskhet, som förhindrar, att den kan ensidigt utnyttjas. Denna oro har emellertid icke hindrat, att man även från fackföreningsrörelsens sida accepterat den utgångspunkten, att en reglering på ifrågavarande område kan vara motiverad, och jag ber herrarna observera — mindre herrarna på kommunistiskt håll än på ett annat håll — att det är en tillgång detta, att fackföreningsrörelsen ställer sig välvillig till en omprövning på ett område som detta, även om man alljämt är uppfylld av en viss oro inför resultatet.

Beträffande det som yttrats här i övrigt, så har det endast uttalats önskemål om vad man bör beakta vid behandlingen av förslaget i andra lagutskottet. Det kan icke vara någon mening i att här upptaga en diskussion om detaljer i lagen. Det är önskvärt, att när lagen erhåller sin slutliga utformning riksdagen vidbliver sina egna utgångspunkter då den begärde en lagstiftning av denna art. Jag vill erinra därom, att riksdagen uttalat, att en dylik lagstiftning måste vara »rättvist avvägd, fri från ensidighet och avpassad efter ett demokratiskt samhälles rättsordning». Riksdagen uttalade desslikes, att lagen icke borde så utformas, att den kunde bli ett vapen mot lojala organisationer och deras förehavanden, ett vapen brukat i ensidigt syfte. Är man ense om denna naturliga demokratiska utgångspunkt, har man givetvis möjlighet att diskutera, hur den bäst skall tillgodoses. Men det har också i ett par andra avseenden givits rätt tydliga anvisningar rörande väsentliga delar av denna lagstiftning. Andra lagutskottet framhöll i ett uttalande år 1929, att man borde undvika, att en sådan lagstiftning finge karaktären av strafflag. Och senast förra årets riksdag sade alldeles tydligt ifrån, att kriminalisering borde så långt som möjligt undvikas. Det förefaller, som om det vore god anledning att erinra om detta, kanske icke minst efter det utbrott, som den siste ärade talaren hade från talarstolen.

Flera talare ha berört en punkt i lagstiftningen, nämligen den om behörighetsreglerna. Jag fäster uppmärksamheten därpå, att när landsorganisationen yttrade sig över trettonmannakommisionens utkast, den icke på denna punkt gjorde några särskilda erinringar. Landsorganisationen yttrade sig endast mot den följdparagraf, som innefattar bestämmelse om nedsättande av

Vid remiss av propositionen nr 31. (Forts.)

garanti för utdömt skadestånd. När regeringen haft att pröva denna punkt, som spelar en så väsentlig roll i debatten, har den sagt sig, att ur de starka organisationernas synpunkt knappast något kan vara att invända mot att dylika behörighetsregler införas. De skulle, sådana de tidigare blivit utformade, centralisera avgörandet hos de starka organisationerna men försvåra möjligheten för organisationer, som ännu icke vunnit en sådan styrka, att vidtaga ekonomiska stridsåtgärder till skydd för sina intressen. Jag vill också erinra därom, att särskilt inom böndernas fackliga organisationer man gjort bestämda erinringar mot en lagstiftning, som på detta sätt skulle favorisera de starka organisationerna, men beskära möjligheterna för organisationer, som ännu icke vunnit en dylik fasthet. Detta resonemang gäller naturligtvis också i fråga om följdbestämmelsen rörande skadestånd. De starka centrala organisationerna ha säkerligen ingen svårighet att åstadkomma det som kan vara nödvändigt, om en sådan lagstiftning genomföres. De ha också tillgångar, som göra, att även utan nedsättande av sådan garanti ett utdömt skadestånd alltid kan uttagas. Däremot möta självklart svårigheter för nya organisationer och svaga organisationer att på detta område efterfölja en sådan lags bestämmelser och samtidigt bevara en lojal möjlighet att på organisationsmässig väg trygga sina intressen.

Det nämndes också här någonting om skydd för de arbetsvilliga. Ofta, när man resonerar om denna lagstiftning, förefaller det, som om man hade den tanken, att här gällde det att i ett slag reglera alla förhållanden på arbetsmarknaden. Detta är ju dock en begränsad lagstiftning, avsedd att bringa skydd för tredje mans rätt. Riksdagen har markerat detta inte bara i sina skrivelser rörande denna speciella lagstiftning utan också därigenom, att den i andra skrivelser har hemställt om åtgärder på andra områden. Jag behöver väl knappast säga kammaren, att varje försök att göra denna lagstiftning till ett skydd för strejkbrytare kommer att möta det mest energiska motstånd från den sittande regeringens sida. Det kan inte vara meningen att genom en lagstiftning bryta sönder det värde, som solidariteten har inte bara för arbetarna och andra samhällsgrupper utan för samhället i dess helhet. Jag ber också att få erinra därom, att när andra lagutskottets ordförande år 1929 kommenterade det uttalande, som hade föreslagits av utskottet, så sade han mycket uttryckligt ifrån, att det vore självklart, att den lagstiftning, som det vore fråga om, på intet vis skulle ha någon som helst betydelse i fråga om strejkbrytare och deras behandling. När regeringen har gått att utforma sitt förslag, har den beaktat de utgångspunkter, som riksdagen själv har valt. Den har också handlat i känslan av, att om man överhuvud taget skall på ett lyckligt sätt reglera förhållandena på detta ömtåliga område, så måste det ske med aktsamhet och inte så, att stora folkgrupper med berättigande kunna känna lagstiftningen såsom ett försök att speciellt träda deras intressen in på livet. Ett yttrande sådant som herr Bengtssons i Kullen ger vid handen, att det ännu inom stora grupper av vårt folk finnes en uppfattning om fackföreningsrörelsen, som gör dem blinda i dessa stycken och som kommer dem att gå fram på ett sådant sätt, att finge de sin vilja igenom, så skulle det inte bara vara slut på samförståndet utan också i allra högsta grad på samhällsfreden. Det är min förhoppning, att när riksdagen går till handläggning av detta ömtåliga, betydelsefulla och allvarliga ärende, riksdagen därvid skall beakta, att väl en demokratisk ordning kräver disciplin, men den tar också en sådan hänsyn, som möjliggör samarbete i vidaste mån inte bara här i riksdagen utan också mellan olika samhällsgrupper. Det är min övertygelse, att ett närmare studium av regeringens proposition, ett studium fri-

Vid remiss av propositionen nr 31. (Forts.)

gjort från fördomar, skall leda till ett resultat, där riksdagen skall för första gången på detta ömtåliga område kunna fatta ett beslut utan de strider och slitningar, som ha präglat liknande föregående tillfällen.

Herr **Hagberg** i Luleå: Herr talman! I det längsta hade man vägrat tro på möjligheten, att regeringen skulle framlägga detta lagförslag. Och det är all anledning att understryka, vad som från folkpartiets talesman framhölls här i denna debatt, att för ett par, tre år sedan väntade ingen från de borgerliga, att regeringen skulle komma att framlägga ett sådant här förslag. Det uttalandet är redan som sådant betyg nog och visar, att den borgerliga sidan helt och fullt beaktar, att denna lagstiftning står i motsättning till alla de förespeglningar, som socialdemokratien tidigare har givit den svenska arbetarklassen, och jämväl står i motsättning till de deklARATIONER, som den i allmänhet har framställt inför svenska folket och inte minst inför riksdagens borgerliga majoritet. Denna angenäma överraskning från folkpartiets ledares sida tror jag också delas av borgerligheten i hela detta land. Men dess ställningstagande i dag visar också något annat, det nämligen, att för denna har aptiten vuxit under den närmaste tiden och att de principiella och praktiska medgivandena från regeringens sida i fråga om lagstiftning på detta område ha kommit vederbörande att flytta fram sina positioner ytterligare.

Herr Lindman, tror jag, satte pricken över iet, när han fastslog som det väsentliga i denna lagstiftning att åstadkomma en s. k. pacifiering av arbetsmarknaden. Det är samma ideal, som borgarklassen har i de fascistiska länderna. Och jag erinrar om, att när »Svenska Morgonbladet» för några veckor sedan kommenterade Hitlers strävanden att åstadkomma arbetsfred i Tyskland, slutade artikeln med den förhoppningen, att Hitler måtte lyckas. I det avseendet äro de borgerliga överens och den socialdemokratiska regeringen inte minst. Det är en sak, som jag vill erinra om, nämligen att i årets remissdebatt gavs från regeringens sida en förklaring, att i slutet av föregående år förekom en enda verklig avtalskonflikt, och att i den voro två stycken arbetare inblandade. Det visar inte minst, att här på andra vägar, oavsett lagstiftningssträvanden, förekommer en mycket stark press på den svenska arbetarklassen för att omöjliggöra dess strävanden att försvara sig i kampen för tillvaron. Jag anförde i remissdebatten några siffror från den svenska socialstyrelsen om arbetslönernas utveckling under krisen, siffror, som visade en sänkning av reallönen från 22 till 30 procent, för skogsarbetarna inte mindre än 60 procent. En sådan sänkning av arbetslönerna har i detta land varit möjlig endast med tillhjälp av olika medel för att förhindra arbetarnas aktivitet. Och när de borgerliga partierna i dag föra fram kravet på ytterligare skärpning av regeringens förslag i reaktionär riktning, är det uteslutande i känslan av, att detta förslag inte är tillräckligt enligt deras mening för att förhindra, att arbetarna i detta land till sist ändå måste gå till kamp för sina krav.

I agitationen ute bland arbetarna har man från regeringspartiets sida under valrörelsen och under det halvår, som föregått denna riksdags inkallande, framfört huvudsakligen två skäl. Det första har varit, att socialdemokraterna vilja inte ha någon sådan här lagstiftning utan äro bestämda motståndare till densamma men ha kommit in i ett tvångsläge, på grund av att de borgerliga partierna ha majoritet i riksdagen. Vi ha i den situationen, har man sagt, haft att välja mellan två onda ting, och vi ha i den situationen valt det mindre onda, som skall representeras av regeringens förslag till lagstiftning. Aproppå förslaget till lagstiftning om tredje man erkänner man i rubriken t. o. m. att det är ej tredje man, som är huvudsaken, utan att huvudsaken är lagstift-

Vid remiss av propositionen nr 31. (Forts.)

ning om vissa ekonomiska stridsåtgärder m. m., som det säges. Här har nu från statsministerns sida med eftertryck deklarerats, att om denna lagstiftning skulle ha till syfte att skydda strejkbrytare, komme varje sådant strävande att på det skarpaste bekämpas av den nu sittande regeringen. Det vore all anledning att med största tillfredsställelse notera ett sådant uttalande, därest inte dels processer, dels utvecklingen av nuvarande lagstiftningssträvanden göra allt flera och flera av arbetarnas lovliga stridsåtgärder illegala, och vidare om det inte vore så, att detta förslag redan som det föreligger tar upp en hel rad av nu praktiserade stridsåtgärder, lagliga och lovliga stridsåtgärder, och göra desamma olagliga. Det är självklart, att när man så håller på att begränsa utrymmet för arbetarna att tillvarataga sina intressen, skapar man därmed också allt flera möjligheter just att skydda strejkbrytare. Och jag tvekar för min del inte ett ögonblick att säga, att detta lagstiftningsförslag är väsentligen ett förslag att skydda strejkbrytare. För sådana tredje män — det har tidigare åberopats, om också inte i denna debatt — som arbetarnas hustrur och barn, som måste vara tredje män åtminstone när arbetarna bli lockoutade, för sådana är det inte fråga om att skapa något skydd. Och det är icke fråga om att icke tredjemansbegreppet, såsom vi uppfatta det, innebär det, att man vill ytterligare begränsa arbetarnas försök att hålla efter strejkbrytarna. Vi veta, att i denna dag får man icke ens tala med en strejkbrytare utan att komma i konflikt med paragraferna. Vi veta, hur de statliga myndigheterna omgärda arbetsplatserna med starka polisuppbåd och med fridlysningsåtgärder för att förhindra, att arbetarna skola kunna komma till tals med strejkbrytare. Om det hade funnits möjlighet till någon moralisk press på strejkbrytare, så borde arbetarna kunnat draga in till den front, som arbetarna borde kunna räkna dem till, en del element, som nu under vanliga förhållanden betjäna strejkbrytarna. Jag nämner exempelvis frisörer och kaféinnehavare. Det har varit ett legitimt stridsmedel, att man sökt, icke med våldsåtgärder utan i godo, få sådana näringsidkare att taga parti för arbetarna i striderna i den meningen, att de skulle vägra betjäna strejkbrytare. Många ha varit indignerade däröver, men det har varit den enda möjlighet, som Sveriges arbetare haft för att ge något moraliskt eftertryck åt de förklaringar och den ställning, som de överhuvud taget intagit gent emot strejkbrytarna. Och bland annat detta avser man med denna lagstiftning att omöjliggöra för arbetarna, och i stället hänvisar man den svenska arbetarklassen att på sin höjd se litet snett på strejkbrytarna såsom ett stridsmedel mot desamma.

Nu är det ett faktum, att det argument, som framförts från socialdemokraterna och som gått ut på att av två onda ting väljer man det minst onda, är grundfalskt. Dels hava arbetarna i sina utomparlamentariska kampmedel stridsåtgärder, som äro fullkomligt tillräckliga för att slå tillbaka sådana lagstiftningsförsök, om de skulle utnyttjas, och dels håller förklaringen icke ens parlamentariskt streck, alldenstund regeringen kan upplösa riksdagen när den vill, och det kommer då snart att visa sig, att de borgerliga partier, som önska denna lagstiftning, befinna sig i minoritet inom väljarkåren. Detta argument är fullkomligt falskt och ett försök att vilseleda arbetaropinionen. Senare har det framförts ett argument nummer två, och det är, att arbetarna skulle ha intresse av en sådan lagstiftning som denna därför att den skulle avtrubba den borgerliga pressens kamp mot arbetarnas legitima strävanden. Hur falsk den är framgår av de deklamationer, som gjorts från de borgerliga partiernas sida, och det är framför allt minst sagt uppseendeväckande, när bondeförbundets talesman framför sådana krav, som den socialdemokratiska regeringen har utdömt i Lindhagenkommissionens förslag och om vilka den har gått ut till den svenska arbetarklassen och sagt: se, vi ha icke tagit med dessa reaktionära bestämmel-

Vid remiss av propositionen nr 31. (Forts.)

ser, som Lindhagenkommissionen försökt smussla in i lagstiftningsförslaget. Det visar, att det i praktiken har skapats en enig borgerlig front för att skärpa det redan förut så skarpa regeringsförslaget.

Så skall jag övergå till en annan sak. Här under de senaste åren bland tjänstemannaklassen, bland det s. k. kragproletariatet, skapats en allt starkare stämning för att skaffa en kamporganisation för att använda strejken såsom kampmedel för att försvara tjänstemannaklassens ekonomiska standard. Vi veta, att dessa strävanden ha under de senaste åren varit framgångsrika och lett till en allmän organisation av den svenska tjänstemannakåren. Det är en medborgarkategori, som omfattar hundratusen svenska medborgare och som genom regeringens förslag berövas möjlighet att liksom arbetarna med strejkvapnet försvara sina löner och skaffa sig drägliga levnadsförhållanden. I det avseendet — och det vill jag särskilt ha antecknat till protokollet — innebär regeringens förslag en väsentlig skärpning av det förslag, som Lindhagenkommissionen och professor Bergendal utarbetat och framlagt.

De folkfrisinnades krav om skydd åt strejkbrytare har kanske formellt fått ett svar av regeringschefen, men reellt ligger det så till, att det är icke strejkbrytarna, som de folkfrisinnade vilja skydda. Naturligtvis! Men framför allt finnes det en liten kategori kvar, som regeringen inte ännu vågat taga in skyddsbestämmelser för, och det är dessa strejkbrytare, som man vill skydda med detta förslag. Statsministern förklarade, att han torde för sitt vidkommande kunna uppträda såsom kännare av den svenska fackföreningsrörelsens och det svenska fackföreningsfolkets uppfattning i dessa frågor. Ur de officiella handlingar, som i varje fall föreligga, noterar jag två stycken. För det första, år 1932 gjorde den svenska landsorganisationen ett anslag på $\frac{1}{4}$ miljon kronor till det socialdemokratiska partiet med den uttryckliga motiveringen, att det skulle användas för att slå tillbaka klasslagar. Men för det andra, man gick ut till de svenska arbetarna med ett upprop, där man manade dessa arbetare att understödja socialdemokraterna i valet därför att det vore den största och bästa tjänst, som dessa arbetare kunde göra sig själva, när det gällde att slå tillbaka strävandena att skapa klasslagar. Det andra är, att i den urkund som förekommer — den är officiell — finnes en grundtanke, nämligen den att vi vilja och behöva icke ha en sådan här lagstiftning. Man har visserligen sagt, att landsorganisationens ledning i princip motsatt sig en lagstiftning, men man har samtidigt hänvisat till att det inte finnes behov av en sådan lagstiftning, och man har ansett det orätt att genomföra densamma. Redan dessa uttalanden borde få tjäna såsom vittnesbörd i någon mån om stämningen inom landsorganisationens högre ledning. Å andra sidan är det ju ganska självklart, att denna stämning icke alls speglar den verkliga stämningen bland Sveriges arbetare. Jag har uppträtt på massor av arbetarmöten tillsammans med socialdemokratiska arbetare, som sökt försvara regeringens förslag, och överallt på dessa möten går det igen en bestämd tendens, att arbetarna vilja icke ha en sådan lagstiftning som denna. Framför allt finnes det bland arbetarna — jag talar icke om kommunister, syndikalister eller socialister utan om socialdemokrater — ett mycket starkt gehör för kravet på att regeringen skall genom en riksdagsupplösning ge Sveriges arbetare ett tillfälle att ge riksdagen en sådan sammansättning, som svarar mot folkflertalets vilja. Det kravet anser jag vara ett demokratiskt krav och ett krav, som den, som vill upphöja sig till folkviljans talesman, borde acceptera i den nuvarande situationen.

Herr talman! Jag tänker icke väcka någon motion i denna fråga, då vi överhuvud icke intaga någon positivt bejakande ställning till ett lagstiftningsförslag, som ytterligare förkväver arbetarnas små möjligheter att försvara sin levnadsstandard. Därför har jag velat säga detta, då frågan nu remitteras.

Vid remiss av propositionen nr 31. (Forts.)

Vidare anfördes ej. Kammaren beslöt överlämna ifrågavarande proposition jämte de i anledning av densamma inom kammaren avgivna yttrandena till behandling av lagutskott.

I anledning av det av herr Olsson i Stockholm under överläggningen framställda yrkandet beslöt kammaren att till det sammanträde, som infölle näst efter fredagen den 15 nästinstundande februari, utsträcka tiden för avgivande av motioner i anledning av förevarande proposition.

Härefter föredrogos övriga å bordet vilande propositioner; och remitterades därvid

till behandling av lagutskott propositionen, nr 32, med förslag till lag angående tillägg till lagen den 28 maj 1920 (nr 245) om medling i arbetstvister;

till statsutskottet propositionerna:

nr 38, angående rätt för löjtnanterna E. V. Ekman och G. O. Friberg samt furiren H. A. Schollin att tillgodoräkna sig viss tjänstetid för placering i lönehänseende; och

nr 44, angående bestridande av kostnaderna för installation av ett ångturbinaggregat i kraftcentralen å Kungsholms fort inom Karlskrona fästning; samt

till jordbruksutskottet propositionen, nr 30, angående överflyttande från domänstyrelsens till lantförsvarets förvaltning av vissa delar utav kronoparken Åsen invid Uppsala.

§ 4.

Härpå föredrogos, men bordlades åter statsutskottets utlåtanden nr 12—14.

§ 5.

Vid nu skedd föredragning av jordbruksutskottets memorial, nr 2, i anledning av remiss från andra kammaren av väckt motion angående importförbud för utländsk potatis biföll kammaren utskottets hemställan samt beslöt överlämna motionen till bevillningsutskottet.

§ 6.

Slutligen föredrogs herr *Brädefors'* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att till herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet få framställa spörsmål angående beredande för tyske undersåten Karl Polanik av uppehållsrätt i Sverige; och blev ifrågavarande anhållan av kammaren bifallen.

§ 7.

Ordet lämnades härefter på begäran till herr **förste vice talmannen**, som anförde: Herr talman! Jag tillåter mig hemställa att kammaren måtte besluta, att motionstiden för avgivande av motioner i anledning av Kungl. Maj:ts propositioner nr 32 och 33 måtte utsträckas till det sammanträde, som infaller näst efter fredagen den 15 nästinstundande februari.

Denna hemställan bifölls.

Andra kammarens protokoll 1935. Nr 7.

§ 8.

Till bordläggning anmäldes första lagutskottets utlåtanden:
 nr 1, i anledning av verkställd granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning; och
 nr 2, i anledning av verkställd granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning.

§ 9.

Justerades protokollsutdrag.

§ 10.

Ledighet från riksdagsgörömlen beviljades:

herr <i>Magnusson</i> i Skövde	under 2 dagar fr. o. m. den 29 jan.,
› <i>Andersson</i> i Ovanmyra	› 5 › › › 30 ›
› <i>Ljunggren</i>	› 10 › › › 31 ›
› <i>Leffler</i>	› 4 › › › 30 ›
› <i>Persson</i> i Trången	› 7 › › › 30 ›
› <i>Hagberg</i> i Luleå	› 6 › › › 30 ›
› <i>Hansson</i> i Örebro	› 2 › › › 1 febr.,
› <i>Heiding</i>	› 6 › › › 31 jan., och
› förste vice talmannen <i>Magnusson</i>	› 8 › › › 2 febr.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 4.17 e. m.

In fidem
Per Cronvall.